

Hvorfor skal FAR ikke på barsel?

Mændene tager kun 10 procent af barslen, når de danske familier siger velkommen til en lille ny. Det har de seneste par år fået stemmer i den politiske debat til at kræve ligestilling og øremærket barsel til fædre. Her får du et ærligt indblik i udfordringerne for en nordjysk familie, der kastede sig ud i projekt *far på barsel* for første gang. Men hvad holder mon de andre fædre tilbage?

AF THEA M. RONEX · FOTO: CATHRINE ERTMANN & UFFE WENG

Scott holdt to måneders barsel

Jeg undervurderede totalt, hvor stort et arbejde det er

Scott Dollerup elsker sit job og skal normalt tvinges til at tage ferie. Men han tog alligevel barsel med kæresten Elena og sønnen Mace. Det har været NOGET af et *wake-up call*, og han er faktisk ikke helt sikker på, han ville gøre det igen ...

an er ikke engang bange for at sige det højt: Det er "sateme dejligt" at være tilbage på job. Hårdt, når man har en lille fyr på 11 måneder, der endnu ikke er helt med på projekt nattesøvn. Men skønt!

Vi er landet hjemme i stuen hos 31-årige Scott, der bor med sin familie i et rækkehus i Aalborg. Den yngste, der fræser rundt nede på gulvet, er ovre det dér med at ligge på maven, men knæene lyster heller ikke heeelt endnu, så nu møver han rundt i rummet ved numsens kraft. Blikket lander ret hurtigt på det store sort-hvide portræt bagest i stuen, hvor den ældste søn Obie, våger over sin helt spæde og nyfødte lillebror, og Elena lyser af stolthed, da hun fortæller, at det er Scott, der står bag billedet.

For nylig tog Scott imod en udfordring og byttede jobbet ud med barnevognen i to måneder. Lidt af et særsyn i →

Scott, 31 år, grafisk designer, kæreste med Elena, 27 år, frisør. Parret bor i Aalborg og er forældre til Obie, 3½ år, og Mace, 11 måneder.

Svend Aage Madsen er chefspsykolog på Rigshospitalet og har de sidste 20 år forsket i fædre og forældreskab.

Eksperten:

Mændene skal da på banen tidligere

Chefspsykolog Svend Aage Madsen opfordrer til, at vi i højere grad inkluderer mændene, for der er kun brysterne til forskel, når det handler om at passe et spædbarn.

Det er da en kæmpe gevinst at vise sine børn, at begge køn og rollemodeller er i stand til at engagere sig både inden for og uden for familien: Vis børnene, at far både kan lave store projekter ude i verden og sidde hjemme og synge godnatsange. Når vi snakker med fædre af i dag om, hvad billedet af en god far er, så taler de også alle om kvaliteter såsom at være nærværende. Ingen

”Forskningen konkluderer jo netop, at vi ligner hinanden meget mere, end vi er forskellige”

SVEND AAGE MADSEN

taler om at være en god forsørger eller bygge en god carport. Ordene er chefspsykolog Svend Aage Madsens.

– Men det er så idealerne, påpeger han videre og konstaterer, at det ikke nødvendigvis afspejler realiteterne. Normen er stadig, at man tager 14 dages barselsorlov og smutter tilbage på arbejdet. Hvilket han finder er ærgerligt, for der er nemlig ikke synderlig forskel på, hvordan mænd og kvinder er sammen med deres børn.

– Forskningen konkluderer jo netop, at vi ligner hinanden meget mere, end vi er forskellige. Når manden gør noget 12 procent forskelligt fra kvinden, som

for eksempel at lege vildt eller igangsætte projekter, så gør de det jo stadig 88 procent på samme måde.

Er der slet ikke noget, mor er mere kvalificeret til end far?

– Tjo, amningen gør hun rimelig godt. Men ellers ikke, nej. Der er måske ting, det ene køn er mere optaget af, end det andet er. Far vil ofte eksperimenterer, hvor mor nok ofte er meget optaget af, hvordan tilstanden er nu.

Hvis man som Scott Dollerup ønsker at tage barslen lidt senere, er der ifølge Svend Aage absolut ingenting til hinder for det – alligevel ville han ønske, der var bedre tilbud til de fædre, der ønsker at være mere indover tidligere i forløbet.

– Den første tid kan godt være lidt abstrakt for dem, når deres krop ikke mærker påvirkningerne og ikke har en ammefunktion. Men vi skal være bedre til at holde fokus på dem i fødsels- og forældreforberedelsen. Vis dem, hvad deres formål er! Træn eller oplys fædre om, hvad der egentlig sker, så de kan få øje på det spændende! Der sker jo enormt meget med et spædbarn nærmest minut for minut, siger Svend Aage Madsen og påpeger, at babyer faktisk allerede kan efterligne os med tungen, når de er tre timer gamle.

– Hvis vi får sat ord på deres rolle og laver engagerende indlæring, så tror jeg også, fædre ville søge barsel meget mere.

→ Nordjylland, der er den region i Danmark, hvor fædre holder allermindst barselsorlov.

Elena: – Vi er sådan meget *old-school* heroppe, tror jeg. Vi kender nærmest ingen, hvor manden har taget mere end de to første uger. Du havde det virkelig heller ikke godt, da du skulle fortælle det til din chef ...

Scott: – Nej, det havde jeg ikke. Overhovedet ikke. Men lige så meget fordi det er så stor en del af min hverdag og identitet at være på arbejde. Det føltes ligesom at skulle sige op. Men vi frygtede lidt, Elena havde en fødselsdepression, så det var et forsøg på at give hende lidt ro på.

BAJERE OG BABYER

For den lille familie har det dog udelukkende kunnet lade sig gøre, fordi Scott medvirker i Kanal 4's nye programserie "Mænd på barsel", hvor fire nordjyske mænd bliver udfordret i at prøve barselslivet i to måneder. TV-kanalen har betalt et supplement til barselsdagpengene og samlet mændene i en fædregruppe.

Scott: – Det har været lærerigt. Og hårdt! Vores ugentlige gruppe var dog en virkelig god ting. Ellers tror jeg, jeg var faldet helt hen i sofaen.

Elena: – Men ellers er der jo virkelig ingen tilbud til mænd? Man hopper jo ikke bare ind i en mødregruppe: Fire kvinder og én mand ... det sker jo ikke!
Hvorfor er det så svært for mænd at samles om sutteflasker?

Scott: – Når mænd er sammen, er der nærmest altid en eller anden form for alkohol. Jeg ved ikke hvorfor. Det var det første, der blev sagt, da vi mødtes os fire: "Åh ja, så skal vi bare grille og have nogle øl ...". Men det kan man jo bare ikke, når man har små børn. Lidt af en udfordring, når udgangspunktet mellem mænd normalt er: Hvem tager bajere med!

I programmet har mændene både prøvet vikingeleg og kagebagning. Mens vi snakker, går Scott da også i gang med at brainstorme lidt på mulighederne for at kombinere crossfit-træning med baby på maven. Men når vi graver videre i, hvad der egentlig skal til for at lokke mændene i gang, er det alligevel ikke *kettlebells*, der er mest presserende.

Scott: – Grundlæggende handler det nok meget om en accept fra ar-

bejdspladsen. Det er sindssygt svært at sige: "Ved I hvad, nu kan I passe jer selv, jeg hopper lige af i en to måneders tid..." Det er bestemt ikke egoistisk set fra familiens side, men det er det fra en arbejdsgivers synspunkt. Hvis de signalerede: Her går vi ind for, at mændene også tager deres del af barslen, så ville det blive nemmere at tage de to-tre måneder. For så er der ingen, der tænker: Det er fandeme noget mærkeligt noget at gøre – kan din kone ikke gøre det? Min chef tog det heldigvis helt vildt pænt.

NOGET AF ET WAKE-UP CALL

Så du snupper en barsel igen, når nummer tre melder sin ankomst?

Scott: – Hmm ... jeg ved det ikke helt. Det gør jeg nok ikke. Jeg følte mig især helt vildt dvask den sidste halvdel af barslen – jeg savnede det sociale og fornemmelsen af at komme igennem dagens tjekliste. Og det er

lidt kontrastfyldt, for på den ene side er mine unger det mest dyrebare, jeg har, og jeg elsker dem ubetinget. Men jeg holder faktisk mere fri i mit hoved, når jeg lukker hoveddøren herhjemme og går på arbejde, end når jeg åbner hoveddøren og går herind igen.

Hvorfor?

Scott: – På arbejdet véd jeg, hvad der sker, hvis jeg ikke laver tingene ordentligt eller afleverer dem til tiden. Med børn er det bare så uforudsigeligt ... hvad får jeg hjem fra dagpleje eller børnehave i dag? Er de sure, trætte, glade? Det er sådan en konstant: Hvad dag har vi i dag?

Elena: – Du har vist også altid haft opfattelsen af, at det er lidt *piece of cake*?

Scott: – Det kommer til at lyde forkert, for man kan aldrig bruge for meget tid på sine børn ... men jeg har nok haft indtryk af, at der er for meget tid, hvor du ikke får lavet noget ... fornuftigt. Det finder man så lige ud af, når

man selv går på barsel – tiden er bare ikke til noget som helst! Og når man så endelig har et øjeblik, vil man egentlig bare gerne lige sidde og lave ingenting.

"Grundlæggende handler det nok meget om en accept fra arbejdspladsen. Det er sindssygt svært at sige: Ved I hvad, nu kan I passe jer selv, jeg hopper lige af i en to måneders tid"

SCOTT

Elena: – Og jeg er overhovedet ikke bedre selv. Lige så snart jeg kom hjem, tog jeg mig selv i at spørge: "Hallo, hvorfor er skralde- →

BARSEL I NORDEN

- I Danmark har forældre ret til i alt 52 ugers barsel. Mødre har ret til 18 uger. Fædre har ret til 2 uger. Mænd tager 10 procent af barslen.
- I Sverige har forældre ret til ca. 16 måneders betalt orlov. 2 måneder er reserveret til mor, 2 måneder til far. Mænd tager 25 procent af barslen.
- På Island kan forældre få 9 måneders barsel i alt. Ca. 3 måneder er øremærket far, mens 3 måneder er øremærket mor. Mænd tager 29 procent af barslen.
- I Norge har forældre ret til mellem 47 og 57 ugers barsel. Ca. 3 måneder er øremærket far, 2 måneder er øremærket mor. Mænd tager 21 procent af barslen.

KILDE: POLITIKEN

"Det har været lærerigt ... og hårdt!," siger Scott, der netop er vendt tilbage til kontoret efter to måneders barsel med sønnen Mace.

Scott har tidligere følt, det var svært at få det samme forhold til børnene, som hans kæreste Elena havde, men barslen har givet ham fornemmelsen af, at han er lige så vigtig som mor.

→ spanden ikke blevet tømt?". Et af programseriens krav var netop, at Elena skulle slippe tøjlerne og lade sin mand få det primære ansvar for dengang otte måneder gamle Mace. Og selv om hun fornemmede en begyndende fødselsdepression og havde brug for hjælp, fandt hun det overraskende svært.

Elena: – Jeg havde jo allerede mine rutiner, og pludselig skulle jeg involvere ham i det ... endda lade ham overtage. Mænd gør altså liiige tingene på en lidt anden måde. Men det var rigtig godt, jeg blev tvunget ud ad døren,

Jeg har nok haft indtryk af, at der er for meget tid, hvor du ikke får lavet noget ... fornuftigt. Det finder man så lige ud af, når man selv går på barsel – tiden er bare ikke til noget som helst

SCOTT

for når jeg er vendt tilbage, kan jeg jo godt se, at manden sagtens kan finde ud af at pakke den bletaske selv.

SVÆRT AT HAMLE OP MED BRYSTERNE

Uanset hvor meget Elena er lun på uddelegeringen, så indrømmer hun, at hun nok stadig ville have svært ved at dele "sin barselsperiode" med ham. Men faktisk er den jo ikke udelukkende hendes. Eller kvindens. 32 uger er til deling. Men det føles alligevel lidt sådan for Elena, og statistikkerne tyder da også på,

at hun nok ikke er den eneste. Men hvad er der at vinde ved at lade far komme til?

Scott: – På nogle punkter har jeg nok været mere ihærdig. Ikke for at generalisere, men jeg tror ofte, vi mænd sætter tingene mere op i projekter. Og så bliver det et game at få barnet til at gå eller kravle ... ikke noget med, at "vi prøver bare igen i morgen". Nej, nu fortsætter vi og bruger nogle timer, til han er kørt helt træt. De sejre, der følger med, når det lykkes, betyder jo SÅ meget.

Til tider har sejrene også været tiltrængte i det nordjyske hjem. For det kan godt være lidt af en mavepuster, når biologien og brysterne gør én til andenprioritet.

Elena: – Da vi fik vores første, var du tit ked af det. Du sad ikke og hylede, men jeg kunne godt se, du indimellem blev rigtig skuffet og rodløs, når du ikke kunne gøre noget. Selv om du havde taget ham op og trøstet, så skulle han lige hen til mig. Og det ville jeg nok også selv finde sådan lidt provokerende. Man er ikke nok.

Scott: – Det første år er nok bare sådan. Uanset hvor meget man prøver, så opnår man aldrig den dér *connection*, som man kan se, éns kone har med børnene.

Vores snak bliver afbrudt af en let lille hulken nede fra gulvet, hvor Mace ihærdigt møver sig hen mod døren: "Nå-årh, gik mor, lille skat?". Scott åbner favnen til et kram, og der bliver nusset, kildet og kastet, indtil smilet dukker op igen. Den 11 måneder gamle ble-nurse virker til at acceptere andenpræmien.

Scott: – Det HAR også været en skøn, lærerig tid, for de første 14 dage gik jo mest med bare at forstå, hvad der egentlig var sket. Men jeg vil helt klart anbefale at tage barsel i den sidste del, lige inden de starter i vuggestue

eller dagpleje. For i øjeblikket virker Mace til at have ramt en alder, hvor han giver mere og mere slip på Elena og opdager mig.

Det er svært at sige, om det er barsel eller biologi, der kan tage æren, men måske har de to måneder alligevel båret frugt, for han har taget noget med sig, som han hverken fandt på jobbet eller under projekt *nu kravler vi*.

Scott: – Det bedste øjeblik var faktisk følelsen, da Mace kiggede på mig – og sådan virkelig SÅ mig. Det bliver meget nemt hverdag, når man har ham 24-7. Men så nogle gange dukker de op, de dér øjeblikke, hvor man kan se, at han synes, jeg er lige så meget værd som mor. Det betyder faktisk mere end milepæle af praktisk karakter.

DANSKE FÆDRE

- 7 ud af 10 nybagte fædre, svarer, at de er tilfredse med det antal dage, de har taget barsel.
- 1 ud af 5 svarer, at de har taget kortere barsel, end de havde lyst til. Primært på grund af økonomi og partnerens ønske om at tage den resterende orlov.

KILDE: UNDERSØGELSE FRA INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER FRA 2015

Følg Scott og tre andre fædre på Kanal 4 fra mandag den 24. oktober.

Kenneth Reinicke er lektor i mandeforskning og har blandt andet forsket i køn, barselsorlov og arbejdsmarkedet. I øjeblikket aktual med bogen "De unge fædre", der for første gang herhjemme undersøger unge fædres vilkår.

Eksperten:

Mændene er på udebane

Ifølge mandeforsker er det vigtigt, der bliver signaleret grønt lys på jobbet, for at mænd vil tage barsel.

Det bedste ville sådan set være, hvis det kulturelt fremstod, som om man var Jordens største idiot, hvis man som mand ikke tog barselsperioderne, fordi de i så fald bare faldt væk. Men vi mangler stadig samfundsmæssig konsensus herhjemme omkring, at mænd selvfølgelig skal have de samme betingelser for at gå hjemme med deres børn. Det er for eksempel en helt anden måde, diskussionen foregår på hos vores nordiske naboer, og jeg tror, man ville kunne se store forandringer, hvis man fik øremærket barsel som i Norge, Sverige og på Island.

"Rene fædregrupper er også svære at få til at fungere. De få, der gør, er kendetegnet ved, at der er indlagt en form for aktivitet"

KENNETH REINICKE

Scott Dollerup er da også meget ærlig omkring sin ambivalens i selve barselsrollen ... er det nemmere for mænd at indrømme?

– Det korte svar er: Ja. På trods af store forandringer i samfundet så er mænds identitet ikke på samme måde associeret med omsorg for børn. Som mand bliver man ikke på samme måde stempelt som et potentielt dårligt menneske, hvis du siger, at barsel ikke er noget for dig. Dermed ikke sagt, at kvinder ikke ønsker karriere og spændende udfordringer. Men studier viser eksempelvis, at mænd er langt

mere selvmordstruede, hvis de bliver fyret. Der er kvinderne altså en del mere hårdføre.

– Selv om vi ser meget mere engagerede og nærværende fædre, der ikke vil snyde sig selv for oplevelsen ved at gå på barsel, så er der stadig meget mere modsætningsfyldte forhold i fædrollerollen, end der er for kvinder. Mange af dem føler eksempelvis stadig, de har hovedansvaret for familiens økonomi.

Det mandlige barselsprojekt kræver noget af begge køn, ifølge mandeforsker Kenneth Reinicke. Men det betyder dog ikke, de nødvendigvis bør sidde på skodet af hinanden.

– Vi har oplevet, at nogle kvinder ikke brød sig om fædre i mødregrupper, fordi man ofte deler noget meget kropsligt og intimt. Men rene fædregrupper er også svære at få til at fungere. De få, der gør, er kendetegnet ved, at der er indlagt en form for aktivitet. Det kan godt være en meget fremmed fornemmelse og grænseoverskridende for mænd at samles med andre mænd udelukkende med udgangspunkt i at skulle snakke om deres børn og deres personlige liv. Især hvis de ikke foretager sig noget.

Han påpeger, at det eksempelvis bliver nemmere, hvis mændene drager til babysvømning eller tumler med ungerne i en gymnastiksal. Men bare det at få samlet en flok kan være vanskeligt, da mange mænd er tilbøjelige til at falde fra på noget så basalt som beskrivelsen.

– En fyr, jeg interviewede engang, sagde: "Det skal da ikke hedde fædregruppe, det burde hedde fædreklub!". Og det synes jeg er meget rammende: De fleste kan jo associere sig med at spille i en fodboldklub, og på den måde ville fædre måske ikke i samme grad føle, det var lige så stigmatiserende og kastrende for dem at tage en tur ned i fædreklubben. ●

